

ANSA IIVANAINEN

TtL, opetusneuvos

HELI KALLIO

Asiantuntijash, auktorisoitu haavahoitaja
Kliinisen hoitotyön erityispätevyys (haavanhoito)
Varsinais-Suomen hyvinvointialue Tyks Orto,
traumaosasto haavavastaanotto

Asiantuntijatason saavuttaneet haavahoitajat

Suomen Haavanhoitoyhdistyksen ensimmäiset auktorisoidut haavahoitajat saivat oikeuden käyttää auktorisointinimikettä vuonna 2004. Suomessa nimike on myönnetty 160:lle hoitotyön ammattilaiselle 20:n vuoden aikana. Kuluvana vuonna auktorisointi on voimassa 49:llä haavanhoitotyön ammattilaisella (1).

Aloittelijasta asiantuntijaksi

Ammattitaidon näkyvä osaaminen koostuu taidoista, tiedoista ja asenteesta. Hoitotyöntekijöiden osaamista ei voi mitata pelkästään koulutodistusten arvosanojen perusteella. Hoitotyön osaamisessa on laajasti käytetty Bennerin (2) mallia, jossa hoitotyöntekijä etenee aloittelijasta kohti hoitotyön asiantuntijuutta viidessä eri tasossa: aloittelija, edistynyt aloittelija, pätevä, taitava ja asiantuntija (Kuva 1). Bennerin mukaan asiantuntijatasolla olevalla on takanaan sekä kokemuksia että intuitiivista päätöksentekokykyä. Hän pystyy toimimaan kokonaistilanteen syvällisen ymmärtämisen pohjalta kehittämällä omaa työtään ja työympäristöään.

Asiantuntijan hoitotyö perustuu näyttöön (luotettavaksi arvioitu, tiivistetty ja ajantasainen tutkittu tieto). Tutkittua tietoa lukemalla hoitotyöntekijä oppii tunnistamaan uusia toimintatapoja ja samalla karsimaan vanhentuneita käytäntöjä, jotka ovat turhia ja mahdollisesti aiheuttavat haittaa asiakkaille/potilaille. Tavoitteena on, että terveydenhuollon käytännöt ja toimintatavat ovat vaikuttavia ja tarkoituksenmukaisia, joilla voidaan saavuttaa haluttuja hoitotuloksia (3). Näyttöön perustuva toiminta pohjautuu terveydenhuollon ammattihenkilöstöä sitovaan lainsäädäntöön ja eettisiin ohjeisiin.

Asiantuntijuuteen liittyy myös hiljainen tieto (tacit knowledge), mikä on subjektiivista, epämuodollista ja äänetöntä hoitotyön arkeen liittyvää tietoa (4).

Auktorisoidun haavahoitajan osaaminen

Bennerin kehittämiä tasoja käytetään apuna, kun tarkastellaan auktorisointia hakevien hakupereita. Auktorisointiryhmässä perusajatuksena on, että auktorisoidun haavahoitajan tulee olla asiantuntija. Hänellä on hyvä teoreettinen tietopohja ja vahvaa kliinistä käytännön kokemusta haavaa sairastavan asiakkaan/potilaan hoitotyöstä. Auktorisoidun haavahoitajan tulee pystyä tekemään itsenäisiä päätöksiä käyttäen näyttöön perustuvaa tietoa. Hänellä tulee olla myös valmiuksia toimia moniammatillisesti ja halu jakaa osaamistaan muille ammattilaisille.

Kehittyminen asiantuntijaksi

Hoitotyöntekijän ammatillisen pätevyyden kehittämisen motivointikeinoina toimivat työstä saatu

Kuva 1. Aloittelijasta (noviisi) asiantuntijaksi

palaute, omakohtainen halu olla hyvä haavahoitaja, työyhteisön tuki, työn imu ja oma elämäntilanne.

Hoitotyöntekijällä on erilaisia tapoja saada tietoa omasta kehittymisestään. Yksi tapa on hakea auktorisointia. Osaamisen arvioinnissa voidaan käyttää itsearviointia sekä esihenkilön, työtovereiden, asiakkaiden tai yhteistyökumppaneiden tekemää arviointia sekä erilaisia testejä esimerkiksi osaamiskartoitusta. Osaamisen arviointi auttaa tunnistamaan oma osaaminen, taidot, kyvyt ja kehittymistarpeet. Osaamisen arvioinnin avulla osaaminen saadaan näkyväksi. (5, 6.)

Riitta Meretoja (7) on kehittänyt väitöstutkimuksessaan Nurse Competence Scale -mittarin (NCS), joka pohjautuu seitsemään ammattipätevyyttä kuvaavaan muuttujaan. Mittarilla voidaan mitata vertailukelpoisesti hoitotyötä tekevien ammattipätevyyttä erilaisissa hoitotyön toimintaympäristöissä.

Emilia Kielo-Viljamaan (8) kehittämässä mittarissa arvioitiin valmistuvien sairaanhoitajaopiskelijoiden haavanhoidon osaamista niin teoriassa kuin käytännössä. Meretojan ja Kielo-Viljamaan mittareita voidaan soveltaa haavahoitajan osaamisen arvioinnissa.

Nimikkeen hakeminen

Hakuaikana 1.9.-31.10.2024 saapui kaikkiaan 19 hakemusta, joista auktorisoinnin ensihakijoita oli 10 ja päivityksen hakijoita yhdeksän. Kymmenestä ensihakijasta kuusi täytti auktorisointikriteerit. Nimikkeen päivittäjistä päivitys myönnettiin kahdeksalle hakijalle.

Arviointiryhmä käsitteli hakemukset ja teki ehdotuksen auktorisoidun haavahoitajan kriteerit täyttäneistä ensihakijoista (Taulukko 1) ja nimikkeen päivittäjistä (Taulukko 2) Suomen Haavanhoitoyhdistys ry:n hallitukselle, joka vahvisti auktorisoitavat haavahoitajat. Auktorisointi myönnettiin vuosiksi 2025–2028 kaikkiaan 14:lle hoitotyön ammattilaiselle.

Tee hakemus huolella

Auktorisointia hakevien tulee tutustua huolella hakuohjeisiin, jotta lopullinen hakemus on asianmukainen ja täyttää vaaditut osaamiskriteerit (9). Lue

huolella portfolion täyttöohjeet, sillä hakuohjeiden mukaan puutteellinen hakemus johtaa hakemuksen hylkäämiseen. Tarkistathan hyvissä ajoin ennen hakemuksen täyttämistä, että pitämistäsi koulutuksista sekä haavanhoidon lisäkoulutuspäiviin osallistumisista on olemassa todistukset. Tarkista lisäksi ennen hakemuksen täyttämistä ja lähettämistä, että olet Suomen Haavanhoitoyhdistys ry:n jäsen ja jäsenmaksusi on suoritettu.

Mieti hakemusta täyttäessäsi, riittävätkö haavanhoidon osaamisesi siihen kohtaan, jota juuri olet täyttämässä. Haavanhoidon syväosaaja voi kompensoida jonkin osa-alueen vähäisyyden toisen osa-alueen vahvalla osaamisella. Kaikkien osa-alueiden osalta tulee kuitenkin olla näyttöä, joka osoitetaan hakemukseen skannattavilla liitteillä. Hakijan tulee täyttää huolellisesti auktorisointinimikkeen hakuportfoliossa osaamisensa neljällä eri osaamiskriteerin osa-alueella.

Välitön haavaa sairastavan potilaan hoitotyö

Hakijan tulee konkreettisesti kertoa, kuinka paljon kokonaistyöajastaan hän hoitaa haavaa sairastavia potilaita. Auki kirjoittaminen tarkoittaa, että hakija kertoo, miten paljon hän ajallisesti hoitaa haavaa sairastavia potilaita päivittäin ja viikoittain sekä kuinka kauan hän on tehnyt haavanhoitotyötä vuosissa laskettuna.

Jos hakijalla ei ole haavanhoitoon liittyvää työkokemusta ennen erikoistumiskoulutusta, pätee edelleen se, että erikoistumiskoulutuksen jälkeen ensihakijalla tulee olla vähintään kolme vuotta työkokemusta haavanhoidosta. Päivittäjällä tulee olla edeltävän neljän vuoden aikana vähintään 24 kulkua haavanhoitotyötä vähintään 40 % työajasta.

Hakukriteereihin on tulevan syksyn hakuprosessiin tehty muutos, koska osalla hakijoista on ollut näyttöä vahvasta osaamisesta ennen haavanhoidon erikoistumiskoulutuksen suorittamista. Jos hakija on hoitanut haavaa sairastavia potilaita viiden vuoden ajan ennen koulutuksen suorittamista ja siitä on vahva näyttö niin itsearvioinnissa kuin esihenkilön ja vertaisenkin ar-

Taulukko 1. Ensimmäinen auktorisointi

NIMI	KOTIPAIKKA-KUNTA	MYÖNTÄMIS-VUOSI
Hanna Kaartinen	Röykkä	2025
Jenna Karhapää	Joensuu	2025
Jutta Ketola	Turku	2025
Edita Mullo	Turku	2025
Karoliina Rommi	Kotka	2025
Terhi Sjöström	Turku	2025

Taulukko 2. Auktorisoinnin päivittäjät

PÄIVITTÄJÄ	KOTIPAIKKA-KUNTA	MYÖNTÄMIS-VUOSI	PÄIVITYSVUODET
Maria Honkala	Ylöjärvi	2017	2021, 2025
Riikka Honkanen	Savonlinna	2017	2021, 2025
Minna Kunttu	Mikkeli	2021	2025
Mervi Niskanen	Lahti	2013	2017, 2021, 2025
Sirpa Nurminen	Vantaa	2017	2021, 2025
Anne Ojala	Jyväskylä	2006	2010, 2013, 2017, 2021, 2025
Marjo Palkamo	Lahti	2013	2017, 2021, 2025
Tiia-Marjaana Repo	Tampere	2013	2017, 2021, 2025

viinnissa, voi hän tällä pitkällä kokemuksella kompensoida kolmen vuoden vaateen erikoistumiskoulutuksen jälkeen (9). Tämän muutoksen taustalla on kirjallisuudessa esitetty ajatus, että keskimäärin vie viisi vuotta edetä aloittelijasta asiantuntijaksi (2). On kuitenkin huomioitava, että kaikista aloittelijoista ei kehity asiantuntijoita.

Hakijan kirjoittaessa itsearviointia työkokemuksestaan välittömässä haavaa sairastavan potilaan hoitotyössä, tulee hänen samalla reflektoida osaaamistaan syvällisesti ja laaja-alaisesti kuvailemalla omaa haavanhoidon osaamistaan, ei muiden. Oman haavanhoidon työkokemuksen kuvaaminen sekä itsearviointi kannattaa tehdä auktorisointikriteerejä tarkastellen. On tärkeää, että hakija osaa arvioida itseään haavanhoidon osaajana sekä myös mahdollisia kehittymisen kohteitaan.

Kouluttaminen

Kouluttamisessa hakijan tulee osoittaa, että hän osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida hoitohenkilökunnan koulutustarpeita haavaa sairastavan potilaan hoidossa niin omassa organisaatiossaan kuin sen ulkopuolellakin, esimerkiksi keskussairaalassa, terveyskeskuksessa, vanhainkodissa, palvelutalossa tai kotipalvelussa.

Hakemuksessa ei riitä maininta luentojen pitämisestä vaan luennot (ohjelma ja todistus) tulee todistaa. Jos hakija pitää luennon omassa organisaatiossaan, tulee hänen pyytää todistus luennon pyytäjältä. Myös muualla kuin omassa organisaatiossaan pidetyistä luennoista tulee liittää todistukset hakemukseen. Luentotodistuksissa tulee olla mainittuna luennon päivämäärä, aihe, luennon pituus, kohderyhmä sekä osallistujien määrä. Todistuksessa tulee olla laatijan allekirjoitus ja päivämäärä. Ensihakijalta vaaditaan vähintään kaksi pidettyä luentoa omassa organisaatiossa ja kaksi luentoa sen ulkopuolella edeltävän kolmen vuoden aikana. Luentojen toivotaan käsittelevän haavanhoidon eri aiheita.

Koulutuspäivät

Haavanhoidon lisäkoulutuksiin osallistumisista vaaditaan todistus sekä ohjelmasta että koulutukseen osallistumisesta. Hyväksyttävien lisäkoulutuspäivien ohjelmassa tulee olla pääasiassa haavanhoitoa tai siihen suoranaisesti liittyviä luentoja.

Koulutusvaade ensihakijalla on edelleen kuusi koulutuspäivää edeltävän kolmen vuoden ajalta, ja päivittäjällä kahdeksan koulutuspäivää edeltävän neljän vuoden ajalta. Koulutuspäivien vaatimuksena on, että koulutus on ollut kokopäiväistä. Puolen päivän koulutuksia tulee olla kaksi,

jotta siitä tulee yksi koulutuspäivä. Koulutuspäivien lukumäärän tarkistaa arvioitsija hakemusta käsitellessään.

Webinaarit luetaan läsnäolokoulutukseen, mutta niitä voi olla koulutuksista rajoitetusti. Webinaareja tai verkkokursseja voi jatkossa olla 25 % koulutuspäivistä. Tämä tarkoittaa, että ensihakijalla voi olla webinaareja tai verkkokursseja 1½ päivää ja päivittäjällä kaksi päivää. Suomen Haavanhoitoyhdistys ry:n hallituksen ja auktorisointiryhmän mukaan läsnäolokoulutuksissa on mahdollisuus keskustella vieruskaverin kanssa koulutuksessa luennoitavista aiheista ja verkostoitua, mitä verkoston kautta tapahtuva koulutus ei mahdollista. Lisäksi haavahoitoon liittyvissä live-koulutuksissa on useimmiten ammatillinen haavatuotenäyttely, josta osallistuja voi saada ”reppuunsa” lisätietoa.

Konsultointi

Hakijan tulee osoittaa, että hän osaa ohjata perustellusti suunnitellun haavahoidon toiselle hoitoalan ammattihenkilölle. Lisäksi hänen tulee osata arvioida haavaa sairastavan potilaan tila, joka tarvitsee välittömästi jatkohoitoa tai lääkärin tai muun terveydenhuollon konsultaatiota. Tämä osaaminen tulee kirjata hakemuksessa auki sekä hakijan että esihenkilön ja vertaisen arvioinneissa.

Konsultoinneissa tulee näkyä avun pyytäminen ja avun antaminen. Näin hakija kykenee tunnistamaan oman osaamisensa rajat. Hakijan tulee myös kertoa, miten konsultoi, miksi, missä ja ketä.

Tutkimus ja kehittäminen

Auktorisoidun haavahoitajan tulee ylläpitää ja jatkuvasti kehittää omaa haavanhoidon osaamistaan. Hänen tulee kehittää haavaa sairastavan potilaan hoitoprosesseja vaikuttaviksi ja kustannustehokkaiksi.

Jos hakemuksessa kerrotaan, että hakija on osallistunut ryhmätyönä tehtyyn tehtävään, tulee hakijan selventää, mikä on ollut hänen osuutensa ryhmän tuotoksessa. Ilman tätä selvitystä arvioitsijan on vaikea arvioida hakijan osuutta ryhmän tuotoksessa. Tuotos tulee liittää mukaan hakemukseen.

Hakijan tulee myös kertoa, miten hän seuraa tutkimuksia ja miten tutkimusten seuraaminen näkyy haavanhoitotyössä. Itsearviointin osuus tutkimus- ja kehittämistoiminnan osa-alueella tulee myös näkyä hakemuksessa.

Tutkimus- ja kehittämisoaamista hakija voi osoittaa kirjoittamalla artikkelin ja tarjoamalla sen Haava-ammattijulkaisuun. Myös blogin pitäminen on yksi osoitus osaamisesta.

Liitteiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan alle tulee liittää kaikki ne asiat, joita hakija on esitellyt kyseisen osaamiskriteerin alla. Sellaisia liitteitä voivat olla esimerkiksi omaan työyksiköön laaditut haavanhoidon ohjeistukset, tutkimushankkeet, artikkelit ja posterit.

Vertaisarviointi

Hakijan kannattaa keskustella esihenkilön ja vertaisen kanssa lausumasta, jonka he antavat auktorisointiryhmälle. Esihenkilön ja vertaisen tulee tehdä lausuma annettujen osaamiskriteereiden suunnassa siten, että he tarkastelevat pelkästään hakijaa eikä siinä tule kertoa hakijan työpäivien muiden haavanhoidon osaamisen tasosta.

On myös hyvä korostaa, että arviointi ei tarkoita arvioinnin antajan suoraa kopiointia haavaohitajan osaamiskriteereistä antamaansa lausumaan, vaan arviointi tulee tehdä omin sanoin osaamiskriteerien pohjalta. Hylkäämisen peruste voi olla se, että esihenkilön tai vertaisen arviointi on liian niukka.

Esihenkilön arvioinnin voi tehdä lääkäri siinä tapauksessa, jos hakija työskentelee lääkärin parina haavanhoidossa. Vertaisen arviointi tulee pyytää hoitohenkilökuntaan kuuluvalta.

Ensihakijan tulee pyytää sekä esihenkilön että vertaisen arviointi hakemukseensa ja päivitystä hakevan pelkästään esihenkilön arviointi. Arviointipyyntö tehdään siten, että portfolioon täytetään arvioinnin antavan henkilön sähköpostitiedot ja pyyntö lähetetään arvioitsijalle. Hän saa sähköpostiinsa ohjeet arvioinnin antamista varten ja lähettää ne sähköisesti portfolioon määrättyssä aikataulussa, jolloin ne näkyvät hakemuksessa vain auktorisointiryhmälle. Hakija ei siis näe hänestä annettuja arvioita portfolioissaan.

Auktorisointiryhmä

Auktorisointiryhmässä on ollut lausuntoja antamassa LT, kirurgian ja plastiikkakirurgian erikoislääkäri, haavanhoidon erityispätevyyden omaava Leena Berg, THM, korkeakouluyksikön johtaja Salla Seppänen, sh, auktorisoitu haavaohitaja Heli Kallio, TtM, sh, osastonhoitaja Sirpa Paananen, sh, auktorisoitu haavaohitaja Mervi Niskanen ja TtL, opetusneuvos Ansa Iivanainen. Työryhmä on kokoontunut etäyhteyksien kautta.

Loppusanat

Hakijalla tulee olla laajaa ja syvällistä osaamista haavanhoidosta, koska nimike kertoo niin potilaille, omaisille kuin organisaatioillekin, että auktorisoitu haavaohitaja on haavanhoidon asiantuntija. Hakemusta laatiessa kannattaa miettiä omaa

haavanhoidon osaamista. On hyvä muistaa, että auktorisointinimikettä ei myönnetä pelkästään 30 opintopisteen haavanhoidon asiantuntijaerikoistumiskoulutuksen tutkintotodistuksen perusteella. Hakemusta täyttäessä on muistettava, että erikoistumiskoulutuksen aikana tehtyjä opinnäytetöitä ei hyväksytä auktorisoinnin hakuprosessissa, koska opinnäytetyö on osa kyseistä koulutusta. Hakemusta laatiessa kannattaa miettiä, mitkä ovat niitä helmiä, joita hakija haluaa tuoda esiin hakemuksessaan. Kaikista haavaohitoon liittyvistä pidetyistä koulutuksista, koulutuspäiviin osallistumisista, projektitehtävistä, työryhmissä toimimisesta sekä tutkimus- ja kehittämisoaamisesta tulee esittää todistukset. Tarkista vielä huolella hakemus, kun se on valmis. Myös kirjoitusvirheisiin kannattaa kiinnittää huomio. Arviointiryhmän ehdotuksen perusteella Suomen Haavaohitoyhdistys ry:n hallitus vahvistaa auktorisoitavat haavaohitajat, joiden nimet ovat yhdistyksen www.sivuilla.fi (1). Hakijoille lähetetään tieto auktorisoinnin hyväksymisestä tai hylkäämisestä hallituksen käsiteltäviä työryhmän ehdotukset. Auktorisoitavat haavaohitajat on julkistettu perinteisesti Valtakunnallisten Haavaohitajien iltajuhlassa. Näin tapahtui myös tänä vuonna.

Auktorisointiryhmä ja yhdistyksen hallitus onnittelevat uusia auktorisoituja haavaohitajia ja nimikkeen päivittäjiä.

LÄHTEET

1. <https://www.shhy.fi/auktoisoiu-haavaohitaja/auktoisoiu-dut-haavaohitajat/>
2. Benner, P. (1989) Aloittelijasta asiantuntijaksi. Juva: WSOY.
3. HOTUS (2024). Näyttöön perustuva terveydenhuolto. Luettu 30.4.2024 osoitteesta: <https://hotus.fi/nayttoon-perustuva-terveydenhuolto/>
4. Koponen E.-L., Laiho, U.-M. & Tuomaala, M. (2012). Mistä tekijät sosiaali- ja terveysalalle – työvoimatarpeen ja -tarjonnan kehitys vuoteen 2025. TEM-analyysseja 43/2012.
5. Hätönen, H. (2011). Osaamiskartoituksesta kehittämiseen II. Helsinki: Educa Instituutti Oy.
6. Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M. & Moisio, E.-L. (2015). Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen – Sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus –hanke. Bookwell Oy
7. Meretoja, R. (2003). Nurse Competence Scale. *Annales Universitatis Turkuensis*. Sarja D, osa 578. Turku.
8. Kielo-Viljamaa E. (2021). The Wound Care Competence of Graduating Student Nurses – Development and Testing of a Competence Assessment Instrument. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8330-8>
9. <https://www.shhy.fi/auktoisoiu-haavaohitaja/haavaohitajan-osaamiskriteeri/>